

. Sygn. II C 129/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie II Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Anna Szymańska-Grodzka
Protokolant:	Piotr Kudyba

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 kwietnia 2017 r. w Warszawie

sprawy z powództwa I. C.

przeciwko A. P.

o zapłatę

1. oddała powództwo,
2. zasądza od I. C. na rzecz A. P. kwotę 3.617(trzech tysięcy sześciuset siedemnastu)złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.600(trzech tysięcy sześciuset)złotych tytułem zastępstwa procesowego oraz 17(siedemnaście)złotych tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Sygn. akt **II C 129/15**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 stycznia 2015 r. (data wpływu do Sądu) powód wniósł o zasądzenie od pozwanej A. P. kwoty 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznane krzywdy i szkody wywołane naruszeniem jego dóbr osobistych na podstawie art. 23 k.c., art. 24 k.c., art. 415 k.c., art. 444 k.c. - w całości lub w formie renty, a nadto zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz przeznaczenie części zasądzonej kwoty na rzecz osób potrzebujących, poszkodowanych w wypadkach i chorych na choroby nieuleczalne. W piśmie uzupełniającym pozew powód wskazał, że pozwana swoim wysoce nagannym zachowaniem spowodowała u powoda szereg krzywd i szkód za narażenie umyślne na dalszą utratę zdrowia, długotrwałe kalectwo, jak również narażenie na utratę życia, jak również bycie obojętną na wnioski o zawarcie ugód i porozumień. Jako podstawę naruszenia dóbr osobistych powód wskazał podanie przez pozwaną do wiadomości Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie niewłaściwego adresu I. C. do doręczeń i uzyskanie w ten sposób przez A. P. korzystnego dla siebie wyroku oraz ciągle nękanie powoda przez pozwaną procesem sądowym i brakiem reakcji i dobrej woli na propozycje zawarcia ugód i porozumień.

Pismem procesowym z dnia 23 kwietnia 2015 r. (data wpływu) powód sprecyzował, że wnosi o zasądzenie od pozwanej: odszkodowania za poniesione szkody i utratę korzyści majątkowych w wysokości 30.000 zł, zadośćuczynienia za doznane krzywdy i cierpienia w wysokości 35.000 zł oraz nawiazki na rzecz (...) Hospicjum (...) przy ul. (...) w wysokości 15.000 zł.

(pozew – k. 3-7, pismo procesowe – k. 39-42).

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(odpowiedź na pozew – k. 73-93).

W ostatecznie sprecyzowanych stanowiskach na rozprawie w dniu 12 kwietnia 2017 roku powód poparł powództwo, pozwana zaś wniosła o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 maja 2012 roku powód A. C. wraz ze swoim kolegą M. K. najęli od pozwanej A. P. lokal przy ul. (...) oznaczony numerem (...). Strony ustaliły, iż przedmiotowy lokal zostaje będzie wykorzystywany przez najemców na cele mieszkalne w zamian za czynsz w wysokości 1.850 zł, płatny co miesiąc z góry do dnia 10. każdego miesiąca do rąk wynajmującej lub na wskazany w umowie rachunek bankowy. Umowa została zawarta do dnia 31 marca 2013 roku z możliwością przedłużenia okresu trwania. Powód z M. K. ustalili, iż wpłaty z tytułu najmu lokalu będą dzielić między siebie po połowie.

(dowód: umowa najmu lokalu – k. 105-108, dowód z przesłuchania pozwanej – protokół k. 413).

Do grudnia 2012 r. lokatorzy regulowali opłaty z tytułu najmu terminowo.

Od stycznia 2013 r. M. K. przestał uiszczać opłaty. W marcu 2013 r., mimo zaległości po stronie M. K., na prośbę powoda, aneksem do umowy z dnia 14 maja 2012 roku strony przedłużyły pierwotny termin obowiązywania umowy, poczynając od dnia 1 kwietnia 2013 roku do 30 czerwca 2013 roku

(dowód: aneks – k. 109, dowód z przesłuchania pozwanej – k. 413).

Od kwietnia 2013 r. powód przestał regulować zobowiązania na rzecz A. P.. W związku z zakończeniem obowiązywania umowy najmu pozwana wystąpiła z propozycją spotkania się z najemcami w dniu 30 czerwca 2013 r. celem ostatecznego rozliczenia opłat za czynsz i media. Do spotkania doszło 3 lipca 2013 r. W jego trakcie najemcy oraz pozwana uzgodnili ostateczne kwoty tytułem rozliczenia. Do uregulowania należności jednak nie doszło. Powód wystąpił z propozycją zawarcia ugód. W tym celu przyniósł dwa przygotowane przez siebie egzemplarze ugód – jedną na swoje nazwisko, drugą na nazwisko M. K.. Pozwana ostatecznie podpisała obie ugody. W ugodzie podpisanej z powodem strony ustaliły m.in., że pozostające zadłużenie z tytułu opłat czynszowych i opłat za media będzie podlegało rozłożeniu na cztery raty, z czego trzy będą wynosiły po 1.000 zł, zaś ostatnia będzie opiewać na 1.280,47 zł, płatne do 28. dnia każdego miesiąca. W momencie podpisywania pozwana została poinformowana, że ma tylko dziesięć lat na wyegzekwowanie długu. W związku z tym poinformowała najemców, że muszą liczyć się z tym, że wystąpi z roszczeniem do sądu. Po opuszczeniu lokalu przez I. C. i M. K. pozwana dokonała przeglądu mieszkania, stwierdzając liczne usterki.

(dowód z przesłuchania pozwanej – k. 413-414, ugoda – k. 110).

W lipcu 2013 r. powód zapłacił pozwanej ratę zgodnie z harmonogramem wynikającym z ugody. Pod koniec września 2013 r. A. P. zaniepokojona, że nie otrzymuje kolejnych rat, zwróciła się o pomoc prawną do mecenasa S.. Adwokat zatelefonował do powoda celem polubownego załatwienia zaistniałej sytuacji. I. C. mówił podniesionym głosem i bardzo szybko zakończył rozmowę, stwierdzając, że nie ma pieniędzy i zapłaci wtedy, kiedy będzie miał. Pismem, datowanym na 7 października 2013 r., powód wniósł o zmianę warunków ugody poprzez rozłożenie zaległej należności

na 7 rat płatnych do 29. dnia każdego miesiąca, z czego 6 rat w wysokości po 500 zł i ostatnia w wysokości 352,47 zł. Wskazał, że ma bardzo dużo wydatków i nie stać go na ponoszenie bez uszczerbku kosztów związanych z płatnością rat. Do pisma dołączył podpisany przez siebie aneks do ugody oraz swój adres w K.. Pozwana nie odpowiedziała na przedmiotowe pismo.

(dowód z przesłuchania pozwanej – k. 415-416, pismo – k. 16-17).

Pismem z dnia 04 listopada 2013 r. powód wniósł o kolejną zmianę ugody i rozłożenie płatności na sześć kolejnych rat, płatnych do 29. dnia każdego miesiąca oraz wniósł o ustosunkowanie się do swojego poprzedniego pisma z 07 października 2013 r. W odpowiedzi na nie pozwana wysłała powodowi przedsądowe pismo z prośbą o spłatę długu.

(dowód z przesłuchania pozwanej – k. 416, pismo – k. 18).

W dniu 15 listopada 2013 r. pozwana wystąpiła z pozwem do sądu, wskazując adres powoda w K.. W dniu 15 stycznia 2014 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Mokotowa w Warszawie w sprawie II C 3070/13 upr zasądził od I. C. na rzecz A. P. kwotę 2.511,93 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 listopada 2013 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 768 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(dowód z przesłuchania pozwanej – k. 416, odpis wyroku zaocznego – k. 277).

W związku z częściową spłatą przez I. C. pozwana w dniu 5 maja 2014 r. wystąpiła do komornika o egzekucję długu stwierdzonego tytułem wykonawczym, pomniejszonego odpowiednio o kwoty spłacone przez powoda w okresie pod wydaniem orzeczenia przez sąd.

(dowód z przesłuchania pozwanej – k. 416, wniosek o wszczęcie egzekucji – k. 342-342v.)

Pozwem z dnia 18 sierpnia 2014 r. I. C. wniósł o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy M. w sprawie II C 3070/13 upr zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. W dniu 20 października 2014 r. (...) Bank S.A. skierował do powoda pismo, w którym poinformował go rozwiązaniu umowy agencyjnej w trybie natychmiastowym. W związku z zawieszeniem postępowania egzekucyjnego i wycofaniem zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego powoda (...) Bank S.A. w lutym 2015 r. odblokował powodowi dostęp do rachunków bankowych oraz do przyznanego mu limity na tych rachunkach. Wyrokiem z dnia 17 czerwca 2015 r.

w sprawie I C 241/15 Sąd Rejonowy w Krasnymstawie pozbawił wykonalności tytułu wykonawczego w części dotyczącej należności ponad kwotę 56,46 zł oraz w części dotyczącej odsetek ustawowych.

(dowód: pismo – k. 56; wyrok – k. 203, uzasadnienie wyroku – k. 209-212 akt I C 241/15 Sądu Rejonowego w Krasnymstawie; pismo – k. 57).

W pismach datowanych na 21, 29 stycznia 2015 r. oraz 21 lutego 2015 r. powód kierował do pozwanej propozycje podjęcia rozmów mających na celu zakończenie konfliktu między stronami. Pismem z dnia 9 października 2015 r. I. C. został poinformowany przez komornika o zakończeniu postępowania egzekucyjnego w związku z wyegzekwowaniem w całości dochodzonej należności

(pismo – k. 257, dowód: pisma z dowodami odbioru przesyłki – k. 48-53)

Powód od 6 lutego 2012 r. prowadził działalność gospodarczą, polegającą na pośrednictwie kredytowym. W jej ramach świadczył usługi m. in. jako agent (...) Banku S.A. Powód I. C. do 28 lutego 2018 r. jest całkowicie niezdolny do pracy. Powód cierpi na dwubiegunową afektywność. Jest leczony w (...). Wielokrotnie przebywał na leczeniu w sanatoriach. (dowód: zeznania świadka M. C. – k. 168-171, zeznania świadka H. C. – k. 171-173, dokumentacja medyczna – k.

55-56v., 194-223, zaświadczenie lekarskie – k. 323, orzeczenie lekarza orzecznika ZUS – k. 54-54v., dowód: wydruk z CEIDG – k. 96-102)

Ocena dowodów, na których Sąd oparł powyższe ustalenia faktyczne przedstawia się następująco:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przywołane wyżej dowody, jako tworzące najbardziej spójny obraz stanu faktycznego.

Sąd uznał dowody z dołączonych do akt dokumentów za niesporne co do swej wiarygodności i tym samym merytorycznej zawartości. Nie były również kwestionowane przez strony postępowania co do ich wiarygodności i autentyczności. Zeznania świadków M. C., H. C. oraz M. K. Sąd poddał szczególnie wnikliwej ocenie ze względu na łączący pierwszych dwóch świadków stosunek pokrewieństwa z powodem (rodzice) oraz fakt bliskiej znajomości świadka K. z I. C.. Dowód z przesłuchania stron Sąd potraktował jedynie uzupełniająco, posiłkowo względem pozostałego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Powodowi nie udało się wykazać by wyłącznie na skutek zachowania powódki nastąpiło pogorszenie jego stanu zdrowia – była to zaś okoliczność wymagająca wiedzy specjalnej biegłego psychiatry. Pouczony w zakresie możliwości korzystania z pełnomocnika i w tym, z urzędu – oraz o środkach dowodowych i rozkładzie ciężaru dowodu nie zgłosił wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego.

Sąd zważył, co następuje:

Dobra osobiste człowieka w postaci zdrowia, wolności, czci, wizerunku, prawa do prywatności, dobrego imienia mają liczne źródła ochrony prawnej. Podstawą roszczenia powoda są zarówno art. 23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 121, ze zm., dalej jako „k.c.”), zgodnie z którym dobra osobiste człowieka (katalog nie jest zamknięty), pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach, a po myśli art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba, że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również zadać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Stosownie do art. 415 k.c. kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę obowiązany jest do jej naprawienia. Normę tę uzupełnia art. 361 § 1 k.c., zgodnie z którym zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła.

Przepis art. 444 § 1 k.c. stanowi, że w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wynikłe z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu. Przepis § 2 cytowanego artykułu stanowi, że jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty. Jeżeli w chwili wydania wyroku szkody nie da się dokładnie ustalić, poszkodowanemu może być przyznana renta tymczasowa (§ 3 art. 444).

Przepis art. 415 k.c. statuujący w polskim porządku prawnym reżim odpowiedzialności deliktowej. Przesłankami tej odpowiedzialności są: zachowanie człowieka (działanie bądź zaniechanie), szkoda oraz wina (zamiar) człowieka, którego zachowanie wyrządziło szkodę. Dodatkowo, zgodnie z art. 361 § 1 k.c., między owym sprawczym zachowaniem a szkodą musi zachodzić adekwatny związek przyczynowy. Za normalne przyczyny powstania szkody uznaje się te przyczyny, które każdorazowo zwiększają możliwość (prawdopodobieństwo) wystąpienia badanego skutku. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2006 r., w sprawie o sygn. akt II CK 372/05 (OSP 2008, Nr 9, poz. 96) następstwo uznawane jest za „normalne”, jeśli „w danym układzie stosunków

i warunków oraz w zwyczajnym biegu rzeczy, bez zaistnienia szczególnych okoliczności, szkoda jest zwykłym następstwem” tego zdarzenia.

W niniejszym postępowaniu powód nie wykazał kumulatywnego spełnienia wyżej wymienionych przesłanek. Faktem jest jednak, że to powód niewykonaniem swego zobowiązania wynikającego z zawartej z pozwaną umowy 3 lipca 2013 r., w terminach w tej umowie wskazanych, spowodował konieczność dochodzenia przez pozwaną swych roszczeń, co wiązało się z koniecznością poniesienia przez niego dodatkowych kosztów. Nie sposób bowiem uznać, że zachowanie pozwanej miało charakter zawiniony lub bezprawny. Dochodzenie należności na drodze sądowej jest jednym z przejawów praw i wolności obywatelskich i stanowi jedną z podstawowych zasad demokratycznego państwa prawnego. Powód, czyniąc w czasie, kiedy był zobowiązany względem pozwanej do zapłaty należności tytułem najmu, innych wydatków związanych m.in. z zaciągnięciem nowego zobowiązania (zakup własnego mieszkania), czy płaceniem innych zobowiązań (m.in. związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą), winien był liczyć się z tym, że pozwana wystąpi na drogę sądową celem dochodzenia swoich praw. Tym samym powód sprzeciwiając się podstawowej i fundamentalnej zasadzie współżycia społecznego leżącej u podstaw wszelkich cywilnoprawnych stosunków, że zaciągnięte zobowiązania należy wypełniać i nie zaciągać nowych zobowiązań kosztem wypełnienia tych wynikających z wcześniejszych zobowiązań z pokrzywdzeniem ich wierzycieli, nie jest uprawniony do czynienia zarzutu bezprawności czy zawinienia pozwanej, że przedsięwzięła kroki w celu dochodzenia swych praw przed Sądem. Pozwana wykazała, że adres, który wskazała w postępowaniach egzekucyjnym i sądowym prowadzonym przeciwko I. C. uzyskała od niego samego, co potwierdza tekst umowy zawartej w dniu 3 lipca 2013 r. (k. 109).

Wskazać dodatkowo należy, iż ani art. 10 k.p.c., ani przepisy regulujące umowę umowy nie nakładają obowiązku jej zawarcia, zwłaszcza gdy druga strona zalega z należnością już raz ugodzoną. Zrozumienie, czy współczucie dla choroby powoda, okazane przez pozwaną w trakcie zawarcia umowy w lipcu 2013 r., nie zwalniało powoda od obowiązku realizacji całego długu w terminie kontraktowym. Brak zgody pozwanej na zawarcie kolejnej umowy nie może być traktowany jako nadużycie prawa podmiotowego, czy działanie na szkodę drugiej strony, bo akt ten nie ma charakteru obligatoryjnego, a czysto dobrowolny i swobodny.

Pogorszenie fizyczne, stres, na który powoływał się I. C., spowodowany, w jego ocenie, przez postępowanie sądowe i egzekucyjne zainicjowane przez A. P., zdaniem Sądu jako subiektywnie zrozumiałe miały prawo zaistnieć. Jednak następstwa, które zgłaszał powód miały z całą pewnością charakter ponadprzeciętny. Powód, mimo wielokrotnego pouczenia

o możliwości ubiegania się o ustanowienie profesjonalnego pełnomocnika z urzędu, jak i konsekwencjach wynikających z art. 6 k.c., nie wykazał dowodem obiektywnym, a więc pochodzącym od niezależnego specjalisty – biegłego sądowego z zakresu medycyny, konsekwencji dla jego stanu zdrowia spowodowanych prowadzonym przeciwko niemu postępowaniem, choć niewątpliwie uprawdopodobnił za pomocą zaświadczeń dołączonych do akt sprawy problem natury psychicznej i emocjonalnej, z którym się boryka od kilkunastu lat. Sąd nie miał prawa wywodzić w tym zakresie bez oparcia o dowód z opinii biegłego sądowego swoich wniosków. Sąd nie mógł również zapełnić w ten sposób powstałej luki dowodowej twierdzeniami jednej.

Odnosnie okoliczności dotyczącej niemożności zatrudnienia powoda w związku z prowadzonym przeciwko niemu postępowaniem egzekucyjnym powód przedstawił jedynie dowód ze swoich zeznań oraz z zeznań świadków, którzy o tych faktach wiedzieli od niego. Dowód z zeznań strony jest jedynie dowodem posiłkowym, dodatkowym i nie sposób tylko na nim oprzeć się jako twierdzeniu o powstaniu szkody w postaci problemów z zatrudnieniem.

Wobec faktu nieudowodnienia przesłanek odpowiedzialności deliktowej, tj. zarówno zawinionego działania pozwanej, jak i konsekwencji stąd wynikających w stanie zdrowia powoda oraz faktu problemów natury zatrudnieniowej związanych

z zaistniałym postępowaniem cywilnym i egzekucyjnym, powództwo należało oddalić.

Sąd orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 98 k.p.c., statuującej zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Powód aczkolwiek zwolniony od kosztów sądowych, nie wnosił o zastosowanie wobec niego dobrodziejstwa art. 102 k.p.c. zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Powód, mimo iż wykazał w jakimś stopniu, że jest osobą chorą, co stawia go w sytuacji ochronnej, to zarazem dobrze radzi sobie w materii prawnej. Nadto, jest właścicielem nieruchomości oraz może liczyć na wsparcie ze strony swoich rodziców. Pozwana jest osobą samotną, schorowaną, wdową na emeryturze, która wspomaga się finansowo, wynajmując mieszkanie. W ocenie Sądu nie pozwoliło na przyjęcie, że choroba powoda automatycznie pozwala przerzucić koszty postępowania na pozwaną i Skarb Państwa. Sąd tym samym nie skorzystał z dobrodziejstwa art. 102 k.p.c., uznając, iż sytuacja materialna powoda nie wypełnia znamion „przypadku szczególnie uzasadnionego”. Na tę ocenę miała również zasadniczy wpływ wysokość kosztów, które, w ocenie Sądu, powód będzie w stanie ponieść bez uszczerbku utrzymania dla siebie i rodziny.

SSO Anna Szymańska-Grodzka